

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref JH/3178/21

Mark Isherwood AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd CF99 1SN

1 Hydref 2021

Annwyl Mark,

Ymateb i Adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus (5ed Senedd) Cyflawni ar gyfer Cenedlaethau'r Dyfodol: Y stori hyd yn hyn.

Diolch i aelodau'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus blaenorol am eu gwaith gwerthfawr yn ystyried y rhwystrau wrth roi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ar waith

Rydym yn cydnabod bod natur yr ymchwiliad a arweiniwyd gan y Pwyllgor yn golygu ei fod wedi gwneud argymhellion ar faterion polisi sy'n ymwneud â gweithredu Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Rydym wedi ystyried yr adroddiad a'i gasgliadau a'i argymhellion yn ofalus ac rwy'n atodi ymateb i'r argymhellion sy'n gyfrifoldeb i Lywodraeth Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn ymrwymedig i ddefnyddio fframwaith Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i roi Cymru ar drywydd mwy cynaliadwy a helpu i fynd i'r afael â'r heriau cynaliadwyedd hirdymor y mae Cymru yn eu hwynebu. Dros y 18 mis diwethaf, mae aelodau'r Senedd, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ac Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi craffu'n helaeth ar y ffordd y mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn cael ei rhoi ar waith.

Mae cwmpas eang canfyddiadau, syniadau ac argymhellion yr adroddiadau hyn yn adlewyrchu'r ffordd y mae deddfwriaeth Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn treiddio drwy'r Llywodraeth a gwasanaethau cyhoeddus Cymru a'i dylanwad ar bolisiâu, prosesau a phobl. Er y gall hyn fod yn gymhleth a chael ei hystyried yn wendid yn y ddeddfwriaeth,

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Jane.Hutt@llyw.cymru
Correspondence.Jane.Hutt@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

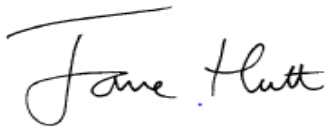
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

mae'n dangos o hyd nad gweithgarwch ategol yw agenda Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, a'i bod yn cael ei defnyddio i herio, cwestiynu a gwella ffyrdd presennol o weithio fel bod modd ystyried dewisiadau mwy cynaliadwy. Bydd yr adroddiadau hyn yn cyfeirbwynt hanfodol wrth inni weithio gyda Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a chyrrff cyhoeddus i ddymchwel y rhwystrau a wynebir wrth roi'r Ddeddf ar waith, ac adeiladu ar y brwdfrydedd ymhlith swyddogion cyhoeddus a rhanddeiliaid y mae adroddiad yr Aelodau yn tynnu sylw ato.

Yn ein hymateb, rydym wedi ceisio derbyn yr argymhellion, rydym yn cytuno y byddant yn helpu i fynd i'r afael â'r rhwystrau a wynebir wrth roi'r Ddeddf ar waith. Fodd bynnag, mae'r awgrymiadau penodol ar gyfer cwblhau'r gwaith yn unol ag amserlen benodedig neu mewn ffordd benodedig wedi golygu ein bod wedi derbyn rhai ohonynt mewn egwyddor.

Yr wythnos nesaf byddaf yn ysgrifennu at Archwilydd Cyffredinol Cymru heddiw hefyd gan ddisgrifio ein hymateb i'w adroddiad, y gwnaethom gytuno ag Archwilio Cymru y byddem yn ei ystyried ochr yn ochr â chanfyddiadau ac adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus. Byddaf hefyd yn ysgrifennu at Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol i gwblhau ein hymateb i Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol (2020).

Yr eiddoch,

Jane Hutt AS/MS

Y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol
Minister for Social Justice

Ymateb Llywodraeth Cymru i Adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus (5^{ed} Senedd) Cyflawni ar gyfer Cenedlaethau'r Dyfodol: Y stori hyd yn hyn.

ARGYMHELLIAD 1

Dylai Llywodraeth Cymru gynnal adolygiad o sut y gall ddarparu sicrwydd ariannol tymor hwy i'r cyrff cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r Ddeddf hon. Dylai'r adolygiad hwn gael ei gwblhau mewn pryd i lywio penderfyniadau cyllido mewn perthynas â blwyddyn ariannol 2023-24.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Mae'n uchelgais gan Lywodraeth Cymru o hyd i ddarparu cyllidebau tymor hwy i'n partneriaid a'n rhanddeiliaid ac rydym yn dal i fod yn barod i ystyried opsiynau i roi sicrwydd lle y bo hyn yn bosibl, fel y nodir yn ein Cynllun Gwella'r Gyllideb a gyhoeddir ar y cyd â'n Cyllideb Ddrafft. Croesewir y ffaith bod y Pwyllgor yn cydnabod nad yw Llywodraeth y DU yn darparu'r ffigurau cyllido ymlaen llaw, ac mae hyn wedi golygu na fu modd i Lywodraeth Cymru gynnig setliadau cyllido amflwydd. Mae Llywodraeth Cymru wedi parhau i bwysu ar Lywodraeth y DU i gyhoeddi setliadau amflwydd gyda'r rhagolygon ar gyfer Adolygiad Gwariant y DU sydd ar y gorwel a'r Gyllideb ar 27 Hydref yn awgrymu y gallem ddisgwyl setliad 3 blynedd.

O dan y trefniadau ariannu presennol ar gyfer cyrff cyhoeddus, rydym eisoes yn rhoi amcan o'r cyllid ar gyfer y blynyddoedd i ddod lle y bo hyn yn bosibl. Rydym yn symud tuag at raglen o Gylchoedd Gwaith Tymor y Llywodraeth ar gyfer Cyrff Hyd Braich yng Nghymru, a bydd hyn yn fwy cynhyrchiol o lawer os cawn setliadau amflwydd gan Lywodraeth y DU, a fyddai'n ein galluogi i roi cyllidebau dangosol tymor hwy i gyrff.

Goblygiadau ariannol

Bydd y gwaith o ystyried opsiynau o bosibl yn cael ei wneud o fewn adnoddau presennol.

ARGYMHELLIAD 2

Dylai Llywodraeth Cymru gynnal adolygiad o sut y caiff gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ei gyllido. Dylai'r adolygiad ddechrau heb fod yn hwyrach na chwe mis ar ôl etholiad nesaf y Senedd, a dylid gweithredu casgliadau'r adolygiad mewn pryd iddynt lywio dyraniadau cyllid ar gyfer blwyddyn ariannol 2023-24. Dylid cynnal yr adolygiad gan lynu at yr egwyddorion a ganlyn:

- Dylai Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus allu cael mynediad at gronfeydd cyfun, wedi'u tynnu o adnoddau eu haelodau statudol, y gallent naill ai eu cadw fel endidau corfforaethol ffurfiol neu drwy drefniadau anffurfiol.
- Dylid penderfynu ar gyllidebau Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn ôl canllawiau clir a chyson wedi'u pennu gan Lywodraeth Cymru.
- Dylai cyllidebau Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gael eu llywio gan y rôl y mae Llywodraeth Cymru wedi ei gosod ar eu cyfer.

- Dylai'r cyfraniadau y mae'n ofynnol i bob sefydliad eu gwneud i gyllido Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gydnabod yr ymrwymïadau ehangach sydd ganddynt i bartneriaethau eraill (gan gynnwys i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus eraill).

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Hyd yma, mae Llywodraeth Cymru wedi bod o'r farn mai mater i'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yw penderfynu sut maent yn ariannu eu gwaith, gan gynnwys cyfuno cyllidebau. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod nad yw pob partner wedi cael cystal llwyddiant yn hyn o beth ac mae'n bosibl bod lle i gefnogi dull cyffredin o gyfuno adnoddau. Efallai y bydd rhai partneriaid yn gwerthfawrogi canllawiau ychwanegol ar yr hyblygrwydd a geir o ran y cyllid sydd ar gael o ffynonellau eraill.

Byddwn yn gweithio gyda'r Byrddau i gael dealltwriaeth well o'r adnoddau maent wedi'u cyfuno – neu wedi ceisio'u cyfuno – er mwyn nodi a rhannu arferion da. Ochr yn ochr â hyn, rydym yn ystyried y pecyn o gyllid a chymorth rydym yn ei gynnig yn uniongyrchol i'r Byrddau bob blwyddyn a byddwn yn ystyried ffyrdd o godi ymwybyddiaeth am yr amrywiaeth o ffynonellau cyllid sydd ar gael iddynt.

Y flaenoriaeth uniongyrchol yw cefnogi'r gwaith o gyflawni'r asesiadau lleol o lesiant, y mae angen eu cynnal erbyn y gwanwyn. Er nad yw'r gwaith hwn yn debygol o ddechrau ar yr adeg a argymhellir gan y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus, byddwn yn ceisio darparu canllawiau i'r Byrddau erbyn iddynt orffen paratoi eu cynlluniau llesiant lleol a rhoi trefniadau ar waith i gyllido'r gwaith o'u cyflawni.

Goblygiadau ariannol

Byddai unrhyw adolygiad o'r dull cyllido yn cael ei gynnal o fewn yr adnoddau presennol.

ARGYMHELLIAD 5

Rhaid i Lywodraeth Cymru barhau gyda chynlluniau i bennu a chyhoeddi cerrig milltir fel sy'n ofynnol gan adran 10 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 heb fod yn hwyrach na chwe mis ar ôl etholiadau'r Senedd yn 2021.

ARGYMHELLIAD 6

Rhaid i Lywodraeth Cymru barhau gyda chynlluniau i adolygu a chyhoeddi dangosyddion llesiant cenedlaethol diwygiedig heb fod yn hwyrach na chwe mis ar ôl etholiadau'r Senedd yn 2021. Dylai'r adolygiad gydnabod yr heriau a'r cyfleoedd a gyflwynir gan y pandemig Covid-19 ac ystyried barn cyrff cyhoeddus, y cyhoedd a rhanddeiliaid allweddol y sector preifat a'r sector gwirfoddol.

Ymateb (5 a 6): Derbyn mewn egwyddor

Gwnaethom gyhoeddi ymgynghoriad ar y cerrig milltir a'r dangosyddion cenedlaethol ar 1 Medi 2021 ac rydym yn ymrwymedig i gyhoeddi'r gyfres gyntaf o gerrig milltir a'r dangosyddion cenedlaethol wedi'u diweddarau erbyn mis Rhagfyr 2021.

Rydym yn cytuno ei bod yn bwysig symud yn gyflym i ddatblygu'r Cerrig Milltir Cenedlaethol ac adolygu a gwneud mân newidiadau i'r Dangosyddion Cenedlaethol, ond

mae'r un mor bwysig ein bod yn taro'r cydbwysedd cywir rhwng symud yn gyflym a gwneud gwaith ymgysylltu o safon. Credwn fod yr amserlen a amlinellir yn y map trywydd cyflawni yn dal i adlewyrchu'r cydbwysedd cywir ar y cyfan.

Mae'r amserlen bresennol eisoes yn heriol a byddai unrhyw ymgais i gyhoeddi fis yn gynt er mwyn cydymffurfio â'r argymhelliad yn cwtogi'n sylweddol ar yr amser a neilltuwyd ar hyn o bryd ar gyfer cydweithio â rhanddeiliaid neu, fel arall, yn effeithio'n sylweddol ar ein cynlluniau i gynnal ymgynghoriad ysgrifenedig yn yr hydref. O ystyried bod gan Weinidogion Cymru ddyletswydd statudol i ymgynghori â chyrff cyhoeddus ar y Dangosyddion a'r Cerrig Milltir Cenedlaethol cyn iddynt gael eu pennu, rydym o'r farn y byddai ceisio newid amserlen y map trywydd ar y cam hwn yn fwy o rwystr nag o fudd i'r gwaith o gyflawni'r Cerrig Milltir Cenedlaethol a'r Dangosyddion Cenedlaethol diwygiedig i Gymru.

Goblygiadau ariannol

Dim, caiff unrhyw gostau ychwanegol eu talu o gyllidebau rhaglenni sydd eisoes yn bodoli.

ARGYMHELLIAD 7

Rhaid i Lywodraeth Cymru gynnal adolygiad o'r cyrff cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r Ddeddf. Dylid gweithredu canfyddiadau'r adolygiad hwnnw mewn digon o amser i unrhyw gyrff cyhoeddus sydd newydd eu hychwanegu dderbyn eu dyraniadau cyllid a'u llythyrau cylch gwaith cysylltiedig ar gyfer blwyddyn ariannol 2022-23. Dylai'r adolygiad:

- ystyried yr effaith y byddai cynnwys/hepgor unrhyw gorff cyhoeddus penodol yn ei chael ar weithredu'r Ddeddf ar lefel genedlaethol;
- cydnabod y bydd cynnwys unrhyw gyrff cyhoeddus ychwanegol yn arwain at ofnion adrodd, monitro ac archwilio ychwanegol ac y bydd hyn yn anochel yn arwain at oblygiadau ariannol/adnoddau;
- nodi'n glir ddisgwyliadau cyrff cyhoeddus nad ydynt yn ddarostyngedig i'r Ddeddf yn ffurfiol mewn perthynas â datblygu cynaliadwy, a sut y bydd y disgwyliadau hynny'n cael eu monitro a'u gorfodi; a
- nodi'n glir y meini prawf ar gyfer gwneud penderfyniadau o ran cynnwys/eithrio a'r broses neu'r amserlenni ar gyfer cychwyn adolygiadau yn y dyfodol.

Ymateb: Derbynn mewn egwyddor

Mae Llywodraeth Cymru yn ymrwymedig i wireddu buddiannau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac yn cydnabod gwerth ystyried a ddylai'r ddyletswydd llesiant fod yn gymwys i fwy o gyrff cyhoeddus. Byddwn yn cynnal adolygiad o'r cyrff sy'n ddarostyngedig i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Bydd y pedwar prawf a gymhwyswyd wrth benderfynu pa gyrff cyhoeddus oedd yn ddarostyngedig i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 pan gafodd ei datblygu yn sail i'r gwaith hwn.

O ystyried yr angen i ymgysylltu â phob parti yr effeithir arno a deall y goblygiadau i'r cyfryw gyrff, rydym yn bwriadu cwblhau'r adolygiad erbyn haf 2022. Bydd hyn yn ein galluogi i adolygu'r rhestr ochr yn ochr â'r cynigion ar gyfer y ddyletswydd partneriaeth gymdeithasol yn y Bil Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) a fydd

yn gosod dyletswydd partneriaeth gymdeithasol ar y cyrff sy'n ddarostyngedig i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Bydd cadw cysylltiad agos rhwng y ddyletswydd llesiant a'r ddyletswydd partneriaeth gymdeithasol yn sicrhau cysondeb rhwng y ddau ddarn o ddeddfwriaeth, ac yn ategu'r rôl sydd gan gyflogeion i'w chwarae wrth lywio dyfodol Cymru.

Goblygiadau ariannol

Caiff goblygiadau ariannol ymestyn y ddyletswydd i gyrff ychwanegol eu hasesu fel rhan o Asesiad Effaith Rheoleiddiol. Bydd costau'n gysylltiedig ag ymgynghori ac ymgysylltu â chyrff cyhoeddus, costau ar gyrff a goblygiadau i Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol i Gymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru.

ARGYMHELLIAD 8

Rhaid i Lywodraeth Cymru barhau gyda chynlluniau i lunio llythyrau cylch gwaith mewn perthynas â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ar ôl ymgynghori â Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol. Dylai'r llythyrau cylch gwaith newydd gael eu defnyddio erbyn diwedd y flwyddyn ariannol 2022-23 fan bellaf.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru wedi symud i Lythyrau Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth ers etholiad Senedd Cymru ar 6 Mai 2021. Caiff y Cychoedd Gwaith hyn eu cymhwyso o flwyddyn ariannol 2021-22 ymlaen. Mae Fframwaith Llythyrau Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth yn cynnwys gofyniad i fodloni'r ddyletswydd llesiant a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Goblygiadau ariannol

Dim, caiff unrhyw gostau ychwanegol eu talu o gyllidebau rhaglenni sydd eisoes yn bodoli.

ARGYMHELLIAD 9

Ni chaiff Llywodraeth Cymru greu unrhyw bartneriaethau na strwythurau cydweithredol newydd i gyflawni unrhyw swyddogaethau oni bai ei bod wedi archwilio'n llawn:

- a allai strwythurau partneriaeth presennol, yn hytrach, gyflawni'r swyddogaethau hynny;
- a allai'r strwythur newydd ddisodli'r rhai presennol;
- a all y swyddogaethau gael eu cyflawni gan gyrff cyhoeddus sy'n bodoli eisoes; ac ar ôl ymgynghori â chyrff cyhoeddus y mae'r newidiadau arfaethedig yn effeithio arnynt, a all y cyrff cyhoeddus hynny ddangos cefnogaeth i'r strwythurau newydd.

ARGYMHELLIAD 10

Rhaid i Lywodraeth Cymru gyhoeddi canllawiau heb fod yn hwyrach na chwe mis ar ôl etholiadau nesaf y Senedd sy'n nodi:

- sut y mae gwaith Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, Cyd-bwyllgorau Corfforaethol, ochr yn ochr â strwythurau partneriaeth mawr eraill, yn rhyngweithio â'i gilydd o fewn fframwaith Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, gydag engbreffiau o arfer da;
- pa hyblygrwydd sydd gan bartneriaethau i wneud penderfyniadau i drefnu eu hunain yn well ac yn fwy effeithlon;
- lle gall partneriaethau a sefydliadau weithredu i symleiddio neu gydgrynhoi'r strwythurau llywodraethu ac adrodd i leihau ailadrodd a dyblygu;
- barn Llywodraeth Cymru ar dirwedd strwythurau partneriaeth dros y cyfnod adrodd nesaf (2020-25), gan gynnwys unrhyw gynigion i ddiddymu neu gydgrynhoi'r strwythurau hynny.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Roedd canlyniad yr *Adolygiad o Bartneriaethau Strategol*, y cytunwyd arno gan Gyngor Partneriaeth Cymru, yn cynnwys argymhellion clir i beidio â chreu partneriaethau newydd nac ychwanegu at gylch gwaith partneriaethau presennol heb ystyried y sefyllfa bresennol. Nodwyd nad oedd cefnogaeth o blaid diddymu unrhyw bartneriaethau penodol ac roedd pwyslais ar gefnogi partneriaethau i fynd ati eu hunain i symleiddio eu trefniadau lleol. Daeth yr adroddiad i'r casgliad y dylai'r newid ddigwydd o'r gwaelod i fyny, yn hytrach na chael ei orfodi gan Lywodraeth Cymru.

Credwn y bydd cyflawni yn erbyn argymhellion yr adolygiad hefyd yn cyflawni nodau argymhellion 9 a 10. Byddwn yn cydweithio'n agos â Chadeiryddion y partneriaethau strategol i gefnogi camau gweithredu lleol er mwyn cysoni a symleiddio'r trefniadau yn y ffordd fwyaf synhwyrol ar gyfer yr ardal honno. Yn unol ag argymhellion yr *Adolygiad o Bartneriaethau Strategol*, bydd Cyngor Partneriaeth Cymru yn monitro ac yn gwerthuso cynnydd. Fel rhan o'i adolygiad rheolaidd o'r cynnydd, bydd yn pennu pa gamau gweithredu pellach y gall fod eu hangen.

Fodd bynnag, y blaenoriaethau uniongyrchol ar gyfer llywodraeth leol yw rhoi Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ar waith yn llwyddiannus.

Goblygiadau ariannol

Caiff yr ymrwymiad hwn ei fodloni o fewn yr adnoddau staff presennol.